

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนไตลื้อ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนไตลื้อ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และเพื่อหา แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนไตลื้อ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรที่อยู่ในชุมชนไตลื้อ ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หรือหัวหน้าครัวเรือนของชาวไตลื้อ จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 5 คน ตัวแทนของชาวบ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น ตำบลบ้านถิ่น จำนวน 20 คน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม ร้านจำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก ในจังหวัดแพร่ จำนวน 10 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญได้นักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เพื่อสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ ตัวแทนของชาวบ้าน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม ร้านจำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก ในจังหวัดแพร่ และนักท่องเที่ยว จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการมีจำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 5 คน ตัวแทนของชาวบ้านจำนวน 5 คน กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตำราทางวิชาการต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2) ศึกษาแนวคิด หลักการ และวิธีการ กำหนดนิยามตามขอบข่ายของเนื้อหาและศึกษารายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3) จัดทำแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างแบบมีประเด็นคำถาม

4) ทำการสร้างเครื่องมือให้มีความครอบคลุม มีความสอดคล้องและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกันได้ ในขอบข่ายด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม

และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity)

6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้รับการยอมรับแล้วจึงจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์

7) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอพยพของชาวไทยในชุมชน ตำบลบ้านดิน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ การดำเนินชีวิต ขบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล งานวิจัย บทความ วารสาร และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม กับกลุ่มตัวอย่าง
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

พื้นที่การวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย กำหนดอยู่ในชุมชนไตลื้อ หมู่ที่ 1 2 3 5 7 8 9 และหมู่ที่ 11 ตำบลบ้านดิน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

การเลือกพื้นที่วิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ที่ศึกษาแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นกรณีศึกษาของวัฒนธรรม ในชุมชนไตลื้อ ตำบลบ้านดิน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้วยเหตุผลดังนี้

1. เป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไตลื้อที่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวลื้อที่อพยพมาจากบ้านดินในแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งเป็นเขตปกครองตนเองอยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันยังปรากฏมีชื่อบ้านดินอยู่ใน 3 เมือง คือ บ้านดินเมืองเชียงรุ่ง บ้านดินเมืองฮาและบ้านดินเมืองยาง ในจังหวัดสิบสองปันนา ตำบลบ้านดินจึงเป็นบ้านของคนไตลื้อ
2. มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ภาษาและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์
3. เป็นชุมชนที่ได้รับการพัฒนาโดยหน่วยงานของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครองอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลรวม การตีความ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้คือ

- 1) การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นสำคัญ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบ้านถิ่น อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบตารางความถี่ ร้อยละ และในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์